

“Αγιοι Κολλυβάδες”

Ἐκκλησιαστική Ἐπιθεώρησης Ὁρθοδόξου

Πίστεως, Ζωῆς καί Ὁμολογίας

Ἑπεύθυνος ἐκδόσεως π. Νικόλαος Δημαρᾶς

Ἰούλιος 2004

Ἡλίας ὁ Θεσβίτης ὁ δεύτερος Πρόδρομος τῆς Παρουσίας Χριστοῦ

Ὁ Ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἀγιορείτης στήν ἐρμηνεία του στήν Α' Θεοσ. Κεφ. Ε', στίχ. 3 καί σημείωσις 3, γράφει ὅτι: "... τῆς μέν συντελείας τοῦ κόσμου σημείον θέλει εἶναι ὁ Ἀντίχριστος καί ὁ Ἡλίας, οὐχί δέ καί τῆς τοῦ Χριστοῦ Παρουσίας, διατί αὕτη θέλει γένει αἰφνιδία καί ἄδηλος."

Παρερμηνεύοντας τά λόγια τοῦ Ἁγίου Νικοδήμου τοῦ Ἀγιορείτου μερικοί βγάζουν λανθασμένα συμπεράσματα, ὅτι τάχα μέ τόν ἐρχομό τοῦ Προφήτου Ἡλιοῦ καί τοῦ Ἀντιχρίστου δέν θά γίνη καί ἡ Δευτέρα Παρουσία τοῦ Κυρίου, γιατί αὕτη "θέλει γένει αἰφνιδία καί ἄδηλος" (δηλαδή ξαφνικά χωρίς νά ξέρη κανείς πότε).

Παραβλέπουν ὁμως ὅτι ὁ Ἅγιος Νικόδημος κατ' ἀρχήν ὁμιλεῖ περὶ συντελείας τοῦ κόσμου, πού ἡ συντέλεια τοῦ κόσμου ταυτίζεται μέ τήν Δευτέραν ἔνδοξον Παρουσίαν τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ παρασιωπώντας (ἐσκεμμένως ἢ ὄχι) αὐτά πού γράφει προηγουμένως ὁ Ἅγιος:

"Πᾶσα ἡ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία κοινῶς δοξάζει (=πιστεύει, δέχεται, διδάσκει) ὅτι ὁ Προφήτης Ἡλίας θέλει ἔλθει κατά τήν Δευτέραν τοῦ Χριστοῦ Παρουσίαν δι' ὃ καί εἰς τήν ἐπήσιον αὐτοῦ μνήμην ἀναφέρει τοῦτο εἰς πολλά μέρη τῶν ἀσματικῶν αὐτοῦ (=τοῦ Προφήτου Ἡλιοῦ) τροπαρίων." Ξεκάθαρα τονίζει ὁ Ἅγιος ὅτι μαζί μέ τόν Προφήτη Ἡλία, ἔρχεται καί ὁ Κύριός μας. Ἄδηλος καί ξαφνική θά εἶναι ἡ ἡμέρα καί ἡ ὥρα, ὅπως μᾶς ἔχει προδηλώσει ὁ Κύριος: "Περί δέ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καί ὥρας οὐδεὶς οἶδεν." (Ματθ. ΚΔ, 36). Τά

χρόνια τά ἔσχατα προσδιορίζονται ὡστόσο ἀπό τά σημεῖα πού μᾶς ἔδωσεν ὁ Κύριος. Διότι τί νόημα θά εἶχε διαφορετικά νά μᾶς δώση τά σημεῖα;

Πολύ διαφωτιστική εἶναι ἡ ἐρμηνεία τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου στά χωρία τοῦ Προφήτου Μαλαχίου Κεφ. Δ, 4-5 καί Γ, 1:

"Καί ἰδοῦ ἐγώ ἀποστέλλω ὑμῖν Ἡλίαν τόν Θεσβίτην πρὶν ἢ ἔλθειν τήν ἡμέραν Κυρίου τήν μεγάλην καί ἐπιφανῆ, ὃς ἀποκαταστήσει καρδίαν πατρός πρὸς υἱόν καί καρδίαν ἀνθρώπου πρὸς τόν πλησίον αὐτοῦ, μή ἐλθῶν πατάξω τήν γῆν ἄρδην καί "Ἰδοῦ ἐγώ ἐξαποστελῶ τόν ἄγγελόν μου καί ἐπιβλέψεται ὁδόν πρό προσώπου μου...":

"...Οἱ Γραφές μιλᾶνε γιά δύο Παρουσίες τοῦ Χριστοῦ καί γι' αὐτήν πού πραγματοποιήθηκε καί γιά τήν μέλλουσαν ... ἀλλά καί οἱ Προφῆτες ὑπενθυμίζουν καί τίς δύο. Τῆς μιᾶς λοιπόν, δηλαδή τῆς Δευτέρας, θά εἶναι ἴσως, πρόδρομος ὁ Ἡλίας διότι τῆς μέν Πρώτης Πρόδρομος ἐγένεν ὁ Ἰωάννης, τόν ὅποιον ὁ Χριστός καί Ἡλίαν ὀνομάζει, ὄχι ἐπειδὴ ἦταν ὁ Ἡλίας ἀλλά ἐπειδὴ πραγματοποίησε τό ἔργον ἐκείνου. Ὅπως ἀκριβῶς δηλαδή ἐκεῖνος (δηλαδή ὁ Ἡλίας) θά γίνη πρόδρομος τῆς Δευτέρας Παρουσίας, ἔτσι καί αὐτός ὑπῆρξε πρόδρομος τῆς Πρώτης. Οἱ γραμματεῖς ὁμως συγχέοντας τίς Γραφές καί παραπλανώντας τόν λαόν, ἔκαναν λόγο πρὸς αὐτόν μόνον γιά τήν Δευτέρα Παρουσία καί ἔλεγον ὅτι ἐάν αὐτός ἦταν ὁ Χριστός ἔπρεπε νά ἐρχόταν πρὶν ἀπό αὐτόν ὁ Ἡλίας. Γιαυτό καί οἱ μαθητές ρωτᾶνε: "Πῶς οἱ γραμματεῖς ἴσως ὅτι πρέπει ὁ Ἡλίας νά ἔλθῃ πρῶτος;" Γιαυτό καί οἱ Φαρισαῖοι ἀποστείλαντες ἀνθρώπους τους πρὸς τόν Ἰωάννη τόν ρώτησαν: "Μήπως σύ εἶσαι ὁ Ἡλίας;" μή κάνοντας πουθενά λόγο γιά τήν Πρώτη παρουσία. Ποιά λοιπόν εἶναι ἡ ἀπάντηση πού ἔδωσε ὁ Χριστός; "Ὅτι ὁ μέν Ἡλίας θά ἔλθῃ τότε πρὶν ἀπό τήν Δευτέραν Παρουσίαν Του. Καί τώρα ὁμως ἦλθεν ὁ Ἡλίας, ὀνομάζοντας ἔτσι τόν Ἰωάννην. Αὐτός ὁ Ἡλίας ἦλθε. Σάν δέ θέλεις τόν Θεσβίτη θά ἔλθῃ. Γιαυτό καί ἔλεγε: "Ὁ μέν Ἡλίας θά ἔλθῃ καί θά τά τακτοποιήσῃ ὅλα." Ποιά ὅλα; Αὐτά ἀκριβῶς γιά τά ὅποια ἔλεγε ὁ Προφήτης Μαλαχίας.

Διότι λέει: "Θά ἀποστείλω σέ σᾶς τόν Ἴλῖα τόν Θεσβίτη, πού θά ἀποκαταστήσῃ τήν καρδιά τοῦ πατέρα πρὸς τόν υἱόν του, γιά νά μὴν ἔλθω καί ἐξολοθρεύσω τήν γῆν ἐκ θεμελιῶν."
Βλέπεις ἀκρίβεια προφητικοῦ λόγου; Διότι, ἐπειδὴ ὁ Χριστός ὠνόμασε τόν Ἰωάννην Ἴλῖαν, λόγω τῆς ὁμοιότητος τοῦ ἔργου του, γιά νά μὴ νομίσης, ὅτι τό ἴδιο νόημα ἔχουν τώρα τά λόγια τοῦ προφήτου, πρόσθεσε καί τήν πατρίδα του ὀνομάζοντάς τον "Θεσβίτην". Ἀσφαλῶς ὁ Ἰωάννης δέν ἦταν Θεσβίτης. Μαζί δέ μέ αὐτό προσθέτει καί ἄλλο χαρακτηριστικό γνώρισμα, λέγοντας "γιά νά μὴ συμβῆ νά ἔλθω καί νά καταστρέψω τήν γῆν", δηλώνοντας μέ τά λόγια αὐτά τήν φοβερή Του Δευτέραν Παρουσίαν. Ἐπειδὴ κατὰ τήν Πρώτη δέν ἦλθε γιά νά πατάξῃ τήν γῆν καθ' ὅσον λέγει: "δέν ἦλθα γιά νά κρίνω τόν κόσμον, ἀλλά γιά νά σώσω τόν κόσμον". Αὐτό λοιπόν τό εἶπε γιά νά δηλώσῃ ὅτι ὁ Θεσβίτης θά ἔλθῃ πρὶν ἀπό τήν Δευτέραν Παρουσίαν Του, κατὰ τήν ὁποίαν θά γίνῃ ἡ κρίσις. Συγχρόνως δέ διδάσκει καί τήν αἰτίαν τῆς Παρουσίας Του. Ποιά δέ εἶναι ἡ αἰτία αὐτή; Γιά νά πείσῃ, ἀφοῦ ἔλθει, τούς Ἰουδαίους νά πιστεύσουν εἰς τόν Χριστόν, ὥστε νά μὴν ἐξολοθρευτοῦν ὅλοι ριζικῶς, ὅταν θά ἔλθῃ ὁ Χριστός. Γιαυτό λοιπόν καί ὁ Κύριος τούς τό ὑπενθυμίζει λέγοντας "καί θά τακτοποιήσῃ ὅλα", δηλαδή θά ἐπαναφέρῃ στήν ὀρθή πίστη τούς τότε εὐρισκομένους Ἰουδαίους. Γιαυτό καί τό ἀνέφερε μέ πάρα πολύ μεγάλη ἀκρίβεια. Δέν εἶπε δηλαδή, ὅτι θά ἀποκαταστήσῃ τήν καρδιά τοῦ υἱοῦ πρὸς τόν πατέρα του, ἀλλά τοῦ πατρός πρὸς τόν υἱόν του. Διότι, ἐπειδὴ οἱ Ἰουδαῖοι ἦσαν πατέρες τῶν ἀποστόλων, λέγει αὐτό, ὅτι θά ὀδηγήσῃ τίς καρδιές τῶν πατέρων, δηλαδή τήν διάνοια τοῦ Ἰουδαϊκοῦ γένους, στό νά πιστεύσουν στίς ἀλήθειες τῶν υἱῶν τους, δηλαδή τῶν ἀποστόλων. "Σᾶς λέγω δέ ὅτι ὁ Ἴλῖας ἤδη ἦλθε καί δέν τόν ἀνεγνώρισαν, ἀλλά τοῦ ἐπροξένησαν ὅσα κακά ἠθέλησαν. Ἔτσι καί ὁ υἱός τοῦ ἀνθρώπου πρόκειται νά πάθῃ πολλά ἀπ' αὐτούς. Τότε κατάλαβαν ὅτι μέ τά λόγια Του αὐτά ἐννοοῦσε τόν Ἰωάννην". (Ὁμιλ. ΝΖ' εἰς τόν Ματθαῖον, 31).

Ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός ἐπίσης λέγει: "θά ἀποσταλῆ δέ ὁ Ἐνώχ καί ὁ Ἴλῖας ὁ Θεσβίτης καί θά ἐπιστρέψουν τίς καρδιές τῶν πατέρων πρὸς τά παιδιά τους, δηλαδή τήν Συναγωγή πρὸς τόν Κύριόν μας Ἰησοῦν Χριστόν καί στό κήρυγμα τῶν Ἀποστόλων καί ἀπό αὐτόν θά φονευθοῦν". (Ρ.ῦ. 94 1217).

Ὁ Μέγας Ἀθανάσιος ἐπίσης τονίζει: "Φυλάσσεται δέ τό λείψανον γιά τήν ἔσχατη ἡμέρα. Θά σωθοῦν δέ καί αὐτοί πού ζοῦν χοϊκώτερον, (μέ ἀμέλεια δηλαδή), μέ τό κήρυγμα τοῦ προφήτου Ἴλῖα". (ΒΕΠΕΣ, 32, 233).

"Πρὶν γίνουιν αὐτά θά ἀποστείλῃ ὁ Κύριος τόν Ἴλῖαν τόν Θεσβίτην καί τόν Ἐνώχ, ὡς εὐσπλαχνος πού εἶναι, γιά νά γνωρίσουν τήν εὐσέβεια στό γένος τῶν ἀνθρώπων" ἐπιβεβαιώνει ὁ Ἅγιος Ἐφραίμ ὁ Σύρος (στόν λόγο του εἰς τήν Παρουσίαν τοῦ Κυρίου).

"Γιαυτό λίγοι θά εἶναι ἐκεῖνοι πού πρόκειται νά μείνουιν σταθεροί (ἐπί Ἀντιχρίστου). Γι' αὐτό τό λόγο ὁ ἐρχομός τοῦ Ἴλῖα καί τοῦ Ἐνώχ." (Ἅγιος Θεόδωρος ὁ Στουδίτης, Ρ.ῦ. 99, 1033).

Καί ὁ Ἅγιος Κύριλλος Ἀλεξανδρείας λέγει ἐπίσης: **"Ἀλλά ὅπως ἀκριθῶς αὐτός (ὁ Πρόδρομος) διεκήρυττε λέγοντας "ἐτοιμάσατε τήν ὁδόν Κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους τοῦ Θεοῦ ἡμῶν", ἔτσι καί ὁ θεσπέσιος Ἴλῖας θά διακηρύξῃ τότε ὅτι εἶναι πολύ κοντά ὁ ἐρχομός τοῦ Κυρίου, γιά νά κρίνῃ τήν οἰκουμένην μέ δικαιοσύνην"** (Ρ.ῦ. 72, 364 Α).

Εἶναι λοιπόν ξεκαθαρισμένα τά πράγματα ἀπό τούς Πατέρες μας: Μέ τήν ἔλευση τοῦ Προφήτου Ἡλιοῦ καί τοῦ Προφήτου Ἐνώχ ἔρχεται καί ὁ Ἀντίχριστος καί ἡ Δευτέρα Παρουσία τοῦ Κυρίου μας. **"Καί τότε ἀποκαλυφθήσεται ὁ ἄνομος, ὃν ὁ Κύριος ἀναλώσει τῷ πνεύματι τοῦ στόματος αὐτοῦ καί καταργήσῃ τῆ ἐπιφανείᾳ τῆς Παρουσίας αὐτοῦ"**. (Β' Θεσ. 8). **"Καί πάλιν ἐρχόμενον μετά δόξης κρίναι ζῶντας καί νεκρούς οὐ τῆς Βασιλείας οὐκ ἔσται τέλος"**. Ἀμήν. Γένοιτο.